

Số: 13/TB-HĐND

Hà Tĩnh, ngày 08 tháng 3 năm 2019

THÔNG BÁO

Kết quả khảo sát công tác quản lý, tổ chức các hoạt động lễ hội đầu năm trên địa bàn tỉnh

Thực hiện kế hoạch hoạt động năm 2019, Ban Văn hoá - Xã hội Hội đồng nhân dân tỉnh đã tổ chức khảo sát về công tác quản lý, tổ chức các hoạt động lễ hội đầu năm tại một số di tích trên địa bàn tỉnh¹.

Trên cơ sở kết quả khảo sát thực tế và ý kiến của các sở, ngành, địa phương, đơn vị liên quan; Ban Văn hóa - Xã hội Hội đồng nhân dân tỉnh thông báo kết quả như sau:

I. KẾT QUẢ ĐẠT ĐƯỢC

1. Về công tác quản lý

Trong thời gian qua, công tác quản lý lễ hội tiếp tục được chính quyền địa phương các cấp tập trung chỉ đạo và có nhiều chuyển biến tích cực, Ban quản lý các di tích cơ bản thực hiện tốt hoạt động nghi lễ, văn hóa, văn nghệ tại di tích. Lễ hội được tổ chức trang trọng, an toàn và tiết kiệm, đáp ứng được nhu cầu văn hóa tinh thần của nhân dân, góp phần bảo tồn và phát huy các giá trị văn hóa truyền thống, phong tục tập quán của địa phương.

Công tác phòng chống cháy nổ, vệ sinh môi trường, xây dựng cảnh quan tại các di tích được tập trung thực hiện; các di tích cơ bản đã bố trí hệ thống thùng chứa rác, tổ chức thu gom và xử lý rác thải². Giá các loại hình dịch vụ phục vụ du khách quản lý khá chặt chẽ, tình hình an ninh, trật tự được bảo đảm. Nội quy, quy chế di tích được bố trí phù hợp và thường xuyên phát trên hệ thống phát thanh nhằm nâng cao ý thức, tránh nhiệm của du khách về tham quan, hành lễ. Việc bố trí bát nhang phục vụ cho việc hành lễ (*mỗi di tích chỉ giữ lại 01 bát nhang đặt giữa sân trước*) đã tạo sự trang trọng cũng như giảm thiểu nguy cơ cháy, nổ đối với di tích³. Tình trạng người hành khất, bán hàng rong chèo kéo khách giảm so với các năm, tại Khu du lịch Ngã ba Đồng Lộc không còn người hành khất, bán hàng rong trong khu vực di tích,...

Theo báo cáo, việc tổ chức thực hiện thu phí tham quan, phí trông giữ phương tiện cơ bản thực hiện đúng quy định⁴. Nguồn thu công đức tại các di tích

¹ Khu lưu niệm Nguyễn Du, Đền Cù, Đền Cả, Trần Triều Điện (huyện Nghi Xuân), Khu du lịch Chùa Hương Tích, Khu di tích Ngã ba Đồng Lộc (huyện Can Lộc), Di tích Đền Cả (thị xã Hồng Lĩnh).

² Một số di tích đã tổ chức hợp đồng với Công ty Vệ sinh - Môi trường thu gom và xử lý rác

³ Đền Cả - thị xã Hồng Lĩnh, Đền Cù, Chùa Hương Tích,...

⁴ Tổ chức thu phí tại Khu du lịch Chùa Hương Tích, Ngã Ba Đồng Lộc, Khu lưu niệm Nguyễn Du

tiếp tục duy trì và tăng so với các năm, việc quản lý, sử dụng nguồn công đức cơ bản được thực hiện công khai, minh bạch.

Công tác kiểm tra, giám sát các hoạt động lễ hội được tiến hành xuyên suốt trước, trong và sau lễ hội, nên đã kịp thời điều chỉnh, tháo gỡ những khó khăn bất cập trong việc tổ chức, quản lý lễ hội, góp phần bảo đảm tình hình an ninh trật tự và ý thức thực hiện nếp sống văn minh của người tham gia lễ hội.

2. Công tác tổ chức các hoạt động lễ hội đầu năm

Nhìn chung, các hoạt động lễ hội đầu năm 2019 được các địa phương tập trung thực hiện, công tác tuyên truyền trong lễ hội được tăng cường, việc tổ chức, tiếp đón du khách được tiến hành chu đáo, kịp thời, các loại hình dịch vụ được quản lý chặt chẽ, nâng cao chất lượng phục vụ. Theo đó, nhận thức của du khách có sự chuyển biến rõ nét, thể hiện ứng xử có văn hóa, văn minh trong lễ hội.

Lễ hội được tổ chức thiết thực, hiệu quả, phân nghi lễ tổ chức trang trọng, gắn với truyền thống địa phương; phần hội diễn ra sôi nổi với nhiều hoạt động văn hóa, thể thao, trò chơi dân gian,.. Các hoạt động lễ hội đã góp phần quảng bá, giới thiệu phong tục, tập quán, nét sinh hoạt văn hóa của địa phương, là điểm đến hấp dẫn, thu hút người dân, du khách trong và ngoài tỉnh về tham quan, hành lễ.

Tại một số địa phương, việc sưu tầm, phục dựng các nghi lễ truyền thống gắn với di sản văn hóa được thực hiện khá công phu, có sự tham gia tích cực của người dân và lễ hội đã trở thành ngày hội hàng năm của địa phương, góp phần bảo tồn văn hóa và thắt chặt thêm tình đoàn kết trong cộng đồng dân cư như: Lễ hội Hải Thượng Lãn Ông Lê Hữu Trác, Lễ hội Chùa Hương Tích, Lễ hội Đền Cả, Lễ hội Hàm Nghi,.. Bên cạnh việc tham gia lễ hội đầu năm, hoạt động văn cảnh đầu xuân gắn với văn hóa tâm linh, cầu may mắn tại các đền, chùa, miếu, am,.. tập trung nhiều vào tháng 01 âm lịch hàng năm, đây là nét văn hóa truyền thống của người dân Hà Tĩnh, thu hút đông đảo du khách trong và ngoài tỉnh.

II. NHỮNG TỒN TẠI, HẠN CHẾ

Tuy nhiên, qua khảo sát thực tế, công tác quản lý, tổ chức các hoạt động lễ hội đầu năm tại các di tích còn bộc lộ một số tồn tại, hạn chế như sau:

1. Về công tác quản lý

Một số địa phương chưa quan tâm xây dựng quy hoạch chi tiết của các di tích; các hạng mục, công trình xây dựng chủ yếu dựa vào nguồn huy động xã hội hóa, theo đó việc triển khai xây dựng không liên tục, bài bản, ảnh hưởng đến quy hoạch tổng thể, tính đồng bộ của cảnh quan di tích. Một số di tích chưa có sơ đồ giới thiệu về điểm hành lễ, nơi đặt lễ, dâng hương. Lực lượng phục vụ tại một số lễ hội còn mỏng, chưa đáp ứng được nhu cầu thực tế. Đội ngũ thuyết

minh, hướng dẫn viên có vai trò quan trọng trong việc quảng bá, giới thiệu, phát huy giá trị di tích và phát triển du lịch tuy nhiên trong số các điểm Đoàn đến khảo sát, chỉ có một số di tích thực hiện khá tốt như Khu di tích Ngã ba Đồng Lộc, Khu lưu niệm Nguyễn Du, các điểm còn lại chưa được quan tâm đúng mức, còn hạn chế về số lượng và chất lượng phục vụ; chưa xây dựng được các tuor, tuyến du lịch giữa các điểm di tích trong địa phương và liên kết giữa các vùng, chưa tập trung quảng bá, khai thác ưu thế lễ hội tâm linh gắn với phát triển du lịch. Nhận thức của một bộ phận người dân về văn hóa tín ngưỡng và thực hiện nếp sống văn minh trong lễ hội còn hạn chế⁵.

Việc tổ chức thu phí còn khó khăn, đơn vị thu phí còn lúng túng trong việc xác định đối tượng thu phí⁶; chưa quy định cụ thể định mức thu phí đối với du khách có yêu cầu hướng dẫn viên thuyết minh giới thiệu. Việc quản lý, sử dụng nguồn công đức còn thiếu tính thống nhất, một số di tích chỉ sử dụng không đúng theo hướng dẫn tại Quyết định số 31/2012/QĐ-UBND ngày 06/7/2012 của Ủy ban nhân dân tỉnh⁷. Tình trạng các kiốt kinh doanh tự phát nhưng chậm được xử lý; quy trình thu gom, vận chuyển, xử lý rác thải tại một số di tích chưa đảm bảo, thiếu kịp thời đã ảnh hưởng đến cảnh quan, môi trường di tích⁸.

Tại Khu du lịch Chùa Hương Tích, công tác phối hợp quản lý giữa các đơn vị, tổ chức chưa chặt chẽ, sau 01 năm thực hiện công văn số 93/UBND-NC ngày 08/01/2018 của Ủy ban nhân dân tỉnh nhưng Ban Quản lý Khu du lịch Chùa Hương Tích chưa được điều chỉnh chức năng, nhiệm vụ, tổ chức và hoạt động. Một số tồn tại, hạn chế được các Ban Hội đồng nhân dân tỉnh kiến nghị tại Thông báo số 06/TB-HĐND ngày 09/02/2018 về kết quả khảo sát công tác quản lý, tổ chức lễ hội Chùa Hương Tích chậm được khắc phục, như cơ chế chuyển giao mô hình quản lý, việc tham mưu điều chỉnh Nghị quyết 26/2016/NQ-HĐND ngày 15/12/2016 Quy định về mức thu, miễn, giảm, thu, nộp quản lý và sử dụng các khoản phí, lệ phí thuộc thẩm quyền Hội đồng nhân dân tỉnh và công bố giá dịch vụ để Doanh nghiệp có căn cứ thực hiện⁹,... Công tác quản lý phương tiện đường thủy, đường bộ còn buông lỏng, thiếu sự kiểm tra, giám sát; số lượng du khách/01 phương tiện cao hơn quy định, dẫn đến tiềm ẩn nhiều

⁵ Đốt nhiều vàng mã, thấp nhang tại nhiều điểm, không đồng thuận việc đóng phí chi hoạt động quản lý di tích

⁶ Đơn vị khó xác định các "dịch vụ" du khách sử dụng tại di tích. Theo quy định tại điểm a, khoản 12, Điều 1 Nghị quyết số 67/2013/NQ-HĐND về việc sửa đổi, bổ sung và bãi bỏ một số loại phí, lệ phí trên địa bàn tỉnh Hà Tĩnh, đối tượng thu phí tại Khu di tích Ngã Ba Đồng Lộc là: "Khách tham quan có sử dụng các dịch vụ tại Khu di tích Ngã ba Đồng Lộc"; cần quy định cụ thể các dịch vụ sử dụng.

⁷ Việc sử dụng công đức đã được Ủy ban nhân dân quy định tại khoản 9, Điều 5 Quy chế thực hiện nếp sống văn minh trong việc cưới, việc tang, lễ hội và tổ chức kỷ niệm ngày truyền thống, đón nhận các danh hiệu thi đua trên địa bàn Hà Tĩnh ban hành kèm theo Quyết định số 31/2012/QĐ-UBND của Ủy ban nhân dân tỉnh.

⁸ Rác thải tại Khu du lịch Chùa Hương Tích đang xử lý chôn lấp tại các góc khuất của di tích, tại di tích Đền Cui rác thải sinh hoạt của các hộ kinh doanh xả thải trực tiếp xuống sông, phía trước cửa Đền,...

⁹ Hiện nay, Nghị quyết 26/2016/NQ-HĐND chưa được điều chỉnh, chưa công bố được giá dịch vụ nên việc Doanh nghiệp thu phí vượt trần mức thu phí của HĐND là không đúng theo quy định.

nguy cơ xảy ra tai nạn, thương tích. Việc thu gom rác thải tuy có bước cải thiện song chưa có phương án xử lý nên gây ô nhiễm môi trường.

2. Công tác tổ chức các hoạt động lễ hội đầu năm

Nhìn chung, các hoạt động lễ hội tại các địa phương chưa thật phong phú, Một số lễ hội còn nặng về phần nghi lễ, chưa khai thác hết tiềm năng, giá trị văn hóa truyền thống; chưa tổ chức tốt phần hội và các hoạt động giao lưu văn hóa, thể thao, các trò chơi dân gian,... có biểu hiện biến tướng tâm linh, gieo quẻ, đốt vàng mã, đặt tiền giọt dầu quá nhiều. Một số địa phương chưa chú trọng việc sưu tầm, phục dựng các hoạt động nghi lễ liên quan đến di sản di tích, các tích điển kể lại truyền thuyết.

Đội ngũ thầy lễ, tấu sớ chưa được quản lý chặt chẽ, tự phát nhiều hộ kinh doanh chèo kéo khách viết tấu sớ. Một số di tích đặt quá nhiều bát nhang và vị trí đặt không phù hợp, số hương đốt quá nhiều tiềm ẩn nguy cơ cháy nổ cao¹⁰. Hiện tượng biến tướng dịch vụ dâng sao giải hạn còn diễn ra, việc đốt vàng mã, đồ mã,.. khá phổ biến, chưa thực hiện theo quy định¹¹.

III. KIẾN NGHỊ, ĐỀ XUẤT

1. Đối với UBND tỉnh và chính quyền địa phương

Chỉ đạo các ngành, đơn vị, địa phương tổ chức thực hiện Nghị định số 110/2018/NĐ-CP ngày 29/8/2018 của Chính phủ quy định về quản lý và tổ chức lễ hội và các văn bản liên quan. Tăng cường công tác thanh tra, kiểm tra, giám sát trách nhiệm của chính quyền địa phương trong việc quản lý, tổ chức các hoạt động lễ hội, bảo tồn và phát huy giá trị di tích. Khai thác lễ hội phục vụ cho phát triển du lịch; kết nối các tour, tuyến du lịch tâm linh, du lịch trải nghiệm,.. liên kết trong và ngoài tỉnh, liên kết giữa các vùng.

Chính quyền cấp huyện, cấp xã tăng cường công tác quản lý nhà nước về công tác tổ chức các hoạt động lễ hội, đảm bảo tốt tình hình an ninh, trật tự, không để xảy ra tình trạng người hành khất, bán hàng rong chèo kéo du khách, các hộ kinh doanh tự phát, lấn chiếm di tích. Tổ chức rà soát việc xây dựng quy hoạch tổng thể, quy hoạch chi tiết của các di tích theo quy định, đảm bảo phù hợp với tình hình thực tế. Xây dựng Đề án bảo tồn và phục dựng các lễ hội truyền thống tại địa phương nhằm bảo lưu những truyền thống tốt đẹp.

Chỉ đạo Ban quản lý di tích phối hợp với các tổ chức, đơn vị trên địa bàn thực hiện tốt công tác tuyên truyền nâng cao nhận thức của du khách về thực hiện nếp sống văn minh trong lễ hội, ý thức giữ gìn cảnh quan, môi trường di

¹⁰ Đền Chợ Cùi, Đền Cà (huyện Nghi Xuân),..

¹¹ Công văn số 591/BVHTTDL-VHCS ngày 20/02/2019 về tăng cường nếp sống văn minh tại các lễ hội, cơ sở thờ tự Phật giáo, Quyết định số 31/2012/QĐ-UBND của Ủy ban nhân dân tỉnh ban hành về Quy chế thực hiện nếp sống văn minh trong việc cưới, việc tang, lễ hội và tổ chức kỷ niệm ngày truyền thống, đón nhận các danh hiệu thi đua trên địa bàn Hà Tĩnh,...

tích. Cần có bảng giới thiệu về nguồn gốc của di tích, về văn hóa tâm linh, tín ngưỡng; bảng nội quy quy định và yêu cầu du khách hành lễ theo nghi thức thờ tự tại đền, chùa, miếu, am.

Ủy ban nhân dân các huyện Can Lộc, Nghi Xuân cần quan tâm đến công tác quản lý, quy hoạch Khu du lịch Chùa Hương Tích, Khu di tích Ngã ba Đồng Lộc, di tích Đền Chợ Củi, cụ thể:

Đối với Khu du lịch Chùa Hương Tích, Ban Quản lý Dự án GMS Hà Tĩnh đẩy nhanh tiến độ xây dựng, hoàn thành các công trình tại khu du lịch Chùa Hương. Đồng thời lập kế hoạch xin cấp bổ sung nguồn hỗ trợ xây dựng một số công trình trong quy hoạch (*ưu tiên công trình nước sạch và vệ sinh tại điểm Chùa chính*).

Sau khi dự án hoàn thành và đi vào hoạt động, chính quyền địa phương, các đơn vị liên quan sớm tổ chức đánh giá tổng thể hoạt động quản lý, khai thác, bảo tồn di tích để có mô hình quản lý Khu du lịch Chùa Hương Tích phù hợp; định hướng quản lý, tổ chức cung ứng dịch vụ theo ý kiến chỉ đạo của Ủy ban nhân dân tỉnh tại công văn số 93/CV-UBND-NC ngày 08/01/2018. Tiếp tục thực hiện những kiến nghị, đề xuất tại Thông báo số 06/TB-HĐND ngày 09/02/2018 của Ban Văn hóa - Xã hội Hội đồng nhân dân tỉnh. Quan tâm thực hiện tốt công tác bảo vệ môi trường, thu gom, xử lý rác thải tại di tích.

Đối với Khu di tích Ngã ba Đồng Lộc, xây dựng quy hoạch Ngã ba Đồng Lộc là khu du lịch trọng điểm của tỉnh và trở thành khu du lịch cấp quốc gia. Trước mắt cần tập trung làm thủ tục chuyển đường 15 và 15B ra khỏi khu di tích và bàn giao các đoạn đường nội bộ cho Ban Quản lý khu di tích quản lý; sớm điều chỉnh quy hoạch và di dời các hộ dân trong khu di tích tới vị trí thích hợp. Tăng cường quảng bá, thu hút sự đầu tư của các doanh nghiệp vào khai thác, phát huy giá trị di tích.

Đối với di tích Đền Chợ Củi, nghiên cứu điều chỉnh quy hoạch tổng thể, quy hoạch chi tiết phù hợp với tình hình thực tế. Xây dựng kế hoạch, lộ trình thực hiện di dời các hộ kinh doanh tự phát trong khu vực di tích, trong đó có xem xét đến lợi ích và nguyện vọng chính đáng của người dân.

2. Đối với Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch và các sở, ngành liên quan

2.1. Đối với Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch

Hướng dẫn xây dựng Đề án phục dựng có chọn lọc nghi thức lễ hội truyền thống trên địa bàn tỉnh. Tiếp tục xây dựng kế hoạch tuyên truyền nâng cao nhận thức cho cộng đồng dân cư về văn hóa tâm linh, văn hóa tín ngưỡng, về trách nhiệm của người tham gia lễ hội. Tổ chức tập huấn, bồi dưỡng đội ngũ cán bộ chuyên trách ở địa phương để tăng cường công tác quản lý, bảo vệ và tuyên truyền di tích có hiệu quả.

Tổ chức tổng kết, đánh giá việc tổ chức thu phí tham quan, phí trông giữ phương tiện quy định tại Nghị quyết 67/2013/NQ-HĐND của Hội đồng nhân dân tỉnh để có sự điều chỉnh, bổ sung phù hợp, trong đó xem xét việc tổ chức thu phí đối với du khách có sử dụng dịch vụ hướng dẫn viên thuyết minh giới thiệu.

Phối hợp với các đơn vị liên quan tổ chức khảo sát việc sử dụng tiền công đứcc tại các di tích để tham mưu Ủy ban nhân dân tỉnh thực hiện thống nhất trên toàn tỉnh.

2.2. Đối với Sở Tài nguyên và Môi trường

Tổ chức hướng dẫn thực hiện các quy định về công tác vệ sinh môi trường tại các điểm di tích trên địa bàn, quan tâm hướng dẫn việc thực hiện công tác vệ sinh môi trường tại một số di tích có số lượng du khách về tham quan đông như Khu du lịch Chùa Hương Tích, di tích Đền Chợ Củi,..

Phối hợp với các cơ quan liên quan kiểm tra định kỳ hoặc đột xuất về công tác bảo vệ môi trường trong hoạt động tổ chức lễ hội, quản lý di tích trên địa bàn.

Trên đây là Thông báo kết quả khảo sát công tác quản lý và tổ chức các hoạt động lễ hội đầu năm 2019 tại một số địa phương trên địa bàn tỉnh./.

Nơi nhận:

- Thường trực HĐND tỉnh;
- Ủy ban nhân dân tỉnh;
- Sở VH, TT&DL;
- TT HĐND, UBND huyện Can Lộc, Nghi Xuân và thị xã Hồng Lĩnh;
- Các đơn vị Đoàn đến khảo sát;
- Lãnh đạo Văn phòng Đoàn ĐBQH, HĐND và UBND tỉnh;
- Phòng Công tác HĐND;
- Lưu: VT-ĐTQ-20b.

**TM. BAN VĂN HOÁ - XÃ HỘI
TRƯỞNG BAN**

Đoàn Đình Anh